

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาของมนุษย์นอกจากมีความต้องการในปัจจัยสี่คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคแล้ว เขายังต้องการแสวงหาคำตอบต่อปัญหาที่ว่า ชีวิตที่ดีคือชีวิตอย่างไร และเป้าหมายอันเป็นที่สุดของชีวิตคืออะไร ซึ่งชีวิตที่ดีในทัศนะของสุขนิยม (Hedonism) มีมุมมองต่อปัญหานี้ว่า อะไรคือสิ่งที่ดีที่สุด เพราะกลุ่มสุขนิยมมีทัศนะที่ว่า ความสุข คือสิ่งที่มนุษย์ควรแสวงหา ความสุข เพราะสุขนิยมมองว่าชีวิตที่ดีก็คือชีวิตที่มีความสุขที่ยาวนานที่สุดและหลีกเลี่ยงความทุกข์ ความสุขของตนเป็นเป้าหมายสูงสุด และธรรมชาติของมนุษย์คือความเห็นแก่ตัว ปัญหาจึงเกิดได้ว่าเป็นการให้ความสำคัญต่อวัตถุที่ตอบสนองความต้องการของร่างกายจนเกิดเป็นความเห็นแก่ตัวนั้นจะกลับมาทำร้ายมนุษย์และสังคมของมนุษย์นั้นได้หรือไม่และในสถานะใดที่มนุษย์จะแสดงความเห็นแก่ตัวออกมา

ปัญหาชีวิตที่ดีในมนุษย์นั้นควรต้องมีการกระทำอย่างไร และการกระทำอย่างนี้เป็นสิ่งที่ถูกที่ควรหรือเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะกระทำ ซึ่งมีมุมมองต่อปัญหาชีวิตที่ดีนี้ว่า การกระทำอะไรก็ตามเพื่อประโยชน์เป็นการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์ ชีวิตที่ดีได้มาจากสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อเรา และความชั่วคือสิ่งขัดขวางไม่ให้เราได้สิ่งที่ดีหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งความต้องการประโยชน์สุขทางร่างกายของมนุษย์เป็นที่มาของการกระทำในสิ่งต่างๆได้ โดยมุ่งที่ประโยชน์สุขเป็นเป้าหมายสูงสุด และการกระทำนั้นก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากน้อยแค่ไหน เพราะมุมมองของประโยชน์นิยม (Utilitarianism) คือทัศนะที่ว่า การกระทำที่ถูกต้องก็คือการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขมากที่สุด กับคนจำนวนมากที่สุด และผลที่เกิดจากการกระทำสำคัญกว่าเจตนาหรือแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการกระทำ^๑ ซึ่งเป็นปัญหาจึงเกิดคำถามได้ว่า การพิจารณาคุณค่าของการกระทำจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยจะใช้แรงจูงใจหรือปัจเจกชนเพื่อโน้มน้าวให้เกิดการกระทำให้คล้อยตามกันได้หรือไม่ และมีทัศนะการมองชีวิตที่ดีไม่มีลักษณะที่พ้นโลก เป็นประโยชน์ที่มีได้ในโลกนี้ เพราะเกิดจากการให้ความสำคัญต่อวัตถุจะส่งผลต่อปัญหาการละเลยความยุติธรรมในการกระจายความสุขให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันได้

^๑ วิทยุวิศทเวทย์, **จริยศาสตร์เบื้องต้น**, (กรุงเทพ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๐๐.

ปัญหาในการนิยามชีวิตที่ดีที่มุ่งเข้าไปพิจารณาใน ประเด็นที่ว่า จะมีหลักประพจน์หรือหลักปฏิบัติ หลักจริยธรรมที่ควรปฏิบัติอย่างไรและแรงจูงใจอะไรที่จะเข้าถึงชีวิตที่ดี ในการแสวงหาความสุขที่จะเข้าถึงความจริงที่จะสามารถให้มนุษย์สนองต่อความต้องการของมนุษย์ และจะก่อให้เกิดความสุขเป็นชีวิตที่ดีแก่ตนเองและสังคมโดยรวมของมนุษย์ ซึ่งการมีความสุข ความสงบ รียบร้อยของสังคมและให้รู้จักมองปัญหาความสุขส่วนตนจะส่งผลต่อความสุขของสังคมได้อย่างไร ตัวอย่างในการจับประเด็นเช่น การโกงเป็นสิ่งที่แสดงความเห็นแก่ตัวเพื่อประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น ถ้ามีนักการเมืองที่โกงจึงเป็นคนเห็นแก่ตัว เพราะไม่ได้ทำให้สังคมส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ เป็นต้น

แนวคิดชีวิตที่ดีที่เน้นการหาความสุขอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่ได้มาจากมุมมองของสุขนิยม ที่ใช้แนวคิดหลักการกระทำใดๆก็ตาม ก็ได้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งมุมมองชีวิตที่ดีของประโยชน์นิยม นิยามชีวิตที่ดีในโลกนิยมหลักประพจน์และปฏิบัติมนุษย์ ถือว่าคนส่วนใหญ่ของสังคมคิดอะไรที่ตรงกันนั้นเป็นสิ่งที่ดี จากผลที่ได้ในประเด็นที่กล่าวมาจะใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิชาปรัชญา ที่แม้จะไม่สามารถที่จะให้คำตอบที่แน่นอนแท้จริงได้อย่างถูกต้องชัดเจน เพราะในวิถีทางปรัชญาเองแล้ว ยากที่จะสรุปได้ในเรื่องใดโดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆเลย แต่ก็สามารถเสนอแนวคิดและค้นหาเหตุผลมาสนับสนุนแนวคิดต่างๆ ที่เป็นไปได้หลายทางอย่างมีใจกว้างขวางที่จะส่งผลให้เข้าใจสรรพสิ่งในโลกดีขึ้น เข้าใจสังคมและสิ่งต่างๆในสภาพที่เป็นจริง สามารถกำหนดแนวทางการดำรงชีวิตที่ดี และกำหนดจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตที่ดีของตนเองได้โดยการเรียนรู้จากทศนะและแนวความคิดของนักปรัชญาในสำนักต่างๆ นั่นเอง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาชีวิตที่ดีในทัศนะของสุขนิยม
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาชีวิตที่ดีในทัศนะของประโยชน์นิยม
- ๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ชีวิตที่ดีในทัศนะของสุขนิยมและประโยชน์นิยม

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวเคราะห์ที่มาของแนวคิดและความหมายของคำว่า ชีวิตที่ดี และรายละเอียดของเหตุผล ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นโดยเฉพาะเรื่องในทศนะจริยศาสตร์ของ โธมัส ฮอบส์ ซึ่งเห็นว่า การกระทำของมนุษย์มุ่งที่จะก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองเท่านั้นและไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น ด้วยธรรมชาติของมนุษย์คือ ความเห็นแก่ตัว และนำเสนอแนวคิดประโยชน์นิยมของ จอห์น สจวต มิลล์ ซึ่งเห็นว่า การกระทำที่มีประโยชน์สุขมากที่สุดให้กับคนจำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดในปรัชญาตะวันตก ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสำคัญของปัญหาชีวิตที่ดีคืออะไร ชีวิตที่ดีหมายถึงอย่างไร ชีวิตที่ดีเป็นอย่างไร และชีวิตที่ดีเป็นไปอย่างไร รวมถึงศึกษาการ

วิเคราะห์หิวปากในส่วนที่เป็นปัญหาและข้อโต้แย้งในแนวคิดต่างๆ ของนักปรัชญาที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบในเชิงปรัชญา

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ปัญหาชีวิตที่ดีในทัศนะสุขนิยมและประโยชน์นิยมเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ปัญหาจริยศาสตร์ในทัศนะสุขนิยมและประโยชน์นิยมเป็นอย่างไร

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สุขนิยม (Hedonism) หมายถึง การกระทำเพื่อความสุขสบายทางร่างกาย ความพึงพอใจทางเนื้อหนังมังสา เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตและเป็นสิ่งที่มีค่าในตัวเอง มนุษย์ต้องการหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ทางร่างกายและเข้าถึงความสุขสบายเป็นสิ่งที่ปรารถนาถึงจุดมุ่งหมายของมนุษย์

ประโยชน์นิยม (Utilitarianism) หมายถึง การกระทำที่ยึดหลักมสุขว่า สิ่งที่เกิดก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุดเป็นสิ่งที่ดีสำหรับมนุษย์และเป็นการกระทำที่เป็นผลประโยชน์สุขต่อส่วนรวม ด้วยแต่ละบุคคลมีความสุขนับเป็นหนึ่งเท่ากัน

อัตนิยม (Egoism) หมายถึง การกระทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อตนเอง ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงต่อผลถึงผู้อื่น และถือว่าความต้องการในการกระทำสิ่งที่ดีของตนเองมีความสำคัญไม่น้อยกว่าของผู้อื่นด้วยธรรมชาติของมนุษย์คือ การเห็นแก่ตัว

วัตถุนิยม (Materialism) หมายถึง การกระทำในทัศนะทางจริยศาสตร์คือ ศาสตร์ที่ถือว่าทรัพย์สินเงินทอง สิ่งของมีค่าทางวัตถุ และอำนาจเป็นสิ่งสำคัญ เพราะอำนาจความสุขสูงสุดให้แก่ชีวิตได้ ซึ่งเป็นการกระทำที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญความสุขต่อร่างกายทางเนื้อหนังมังสา ด้วยการให้ความสุขเป็นเป้าหมายสูงสุดและเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีของมนุษย์

สสารนิยม (Materialism) หมายถึง ทัศนะทางอภิปรัชญาที่มองว่า สสารเท่านั้นเป็นภาวะที่มีอยู่จริง การกระทำทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกล้วนมาจากสสารทั้งสิ้น ไม่มีการกระทำโดยอยู่เหนือธรรมชาติความมีอยู่ของสภาพสิ่งแวดล้อมโลก เชื่อในสิ่งที่สามารถรับรู้ได้จากประสาทสัมผัสของมนุษย์เท่านั้น และมีความเชื่อว่าไม่มีพระเจ้า ชีวิตของมนุษย์มีได้ในโลกนี้เท่านั้น ไม่มีชีวิตมนุษย์ในโลกหน้า

๑.๖ ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจองค์ความรู้ และศึกษาแนวคิดจริยศาสตร์ เพื่อศึกษาพิจารณาแนวคิดชีวิตที่ดีว่ามีแนวทางการวิจัยไปในทิศทางใด

เพื่อไม่ให้งานวิจัยนี้ไปซ้ำซ้อนกับงานวิชาการท่านอื่นๆ ได้ทำมาแล้วและเพื่อให้ค้นพบปัญหาของแนวคิดของชีวิตที่ดีที่ยังไม่ได้ศึกษาหรือศึกษาไว้แล้วแต่ยังไม่ชัดเจนและเพียงพอ ดังนี้

พระมหาวิโรจน์ วิโรจโน (ผาตา) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องประโยชน์ในพุทธปรัชญาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายในการดำเนินชีวิตของบุคคล และมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ได้แก่ (๑) ประโยชน์ชาตินี้ (๒) ประโยชน์ชาติหน้า (๓) ประโยชน์สูงสุด และด้านเป็นความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ (๔) ประโยชน์ตน (๕) ประโยชน์ผู้อื่น (๖) ประโยชน์สองฝ่าย^๒

อดิศักดิ์ ทองบุญ ในคู่มืออภิปรัชญา ได้อธิบายถึง หลักแนวคิดที่จะมองโลกด้วยจิตนิยม วัตถุนิยม และธรรมชาตินิยม จากข้อมูลดังกล่าวจึงนำมาพิจารณาในการมองต่อไปเพื่อค้นหาปัญหาในการวิจัยพบว่า คนเราประกอบขึ้นด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ จิตกับกาย เหมือนกับทรรศนะของนักทวินิยม พุทธปรัชญาเถรวาทถือว่าจิตกับกาย เหมือนกับทรรศนะของนักทวินิยม พุทธปรัชญาเถรวาทถือว่าจิตกับกายต่างอิงอาศัยกันและกัน ถือว่า จิตสำคัญกว่ากายเพราะกายจะเคลื่อนไหวใดๆ ได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับกำหนัดของจิตจึงจะเกิดพฤติกรรมทางกาย ถ้าจิตดี พฤติกรรมทางกายก็ดีด้วย ถ้าชั่วทางกายก็ชั่วไปด้วย จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว^๓

สมภาร พรหมทา ในหนังสือเรื่อง ชีวิตกับความขัดแย้งปัญหาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน ได้กล่าวถึง ธรรมชาติที่ลึกซึ้งที่สุดของมนุษย์พบว่า มนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ด้วยมองจากคำถามที่ว่าอะไรคือ ธรรมชาติที่ลึกซึ้งที่สุดของตัวเรา หากเราเชื่อสัจย์ต่อความรู้สึกของตนเอง เราทุกคนจะตอบตรงกันว่า ความรักตัวเองและเห็นแก่ตัวนั้นแหละคือ แก่นแท้ของความเป็นคน^๔

เนืองน้อย บุญเนตร ในหนังสือเรื่อง จริยศาสตร์ตะวันตก ได้กล่าวถึงแนวคิดจริยศาสตร์ที่ว่าด้วยความสุข และผลการกระทำที่น่าเสนอจุดยืนทางจริยศาสตร์ที่อธิบายให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานในปรัชญาของโลกตะวันตกตามแนวคิดของประโยชน์นิยมของ จอนห์ สจวต มิลล์ ที่มองการกระทำต้องมีจุดหมายและมีกฎ หรือจะต้องเป็นไปเพื่อจุดหมายนั้นๆ มิลล์มองว่าหน้าที่ของนักปรัชญา

^๒ พระมหาวิโรจน์วิโรจโน(ผาตา), “การศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องประโยชน์ในพุทธปรัชญาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๗๐.

^๓ อดิศักดิ์ ทองบุญ, **คู่มืออภิปรัชญา**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๐), หน้า ๒๐๐.

^๔ สมภาร พรหมทา, **ชีวิตกับความขัดแย้งปัญหาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓๘.

จะต้องหาจุดหมายของการกระทำเป็นอันดับแรก และการทดสอบความถูกต้อง ความผิด ของการกระทำ จะต้องดูว่า การกระทำดังกล่าวจะนำมาซึ่งจุดหมายนั้น ๆ หรือไม่^๕

ซัซซัย คุ่มทวีพร ในหนังสือเรื่อง จริยศาสตร์ ทฤษฎีและการวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรม ได้กล่าวถึง การกระทำของมนุษย์จากจุดยืนทางจริยธรรมแบบอัตนิยม (egoistic) พบว่า คือการกระทำที่มุ่งแต่จะได้ผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่สนใจต่อผลที่จะเกิดขึ้นกับคนอื่น ๆ ซึ่งเราและคนอื่นทำแบบอัตนิยม ในกรณีนี้คนทุกคนต้องปกป้องผลประโยชน์ของตัวเองและไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะนี้ก็คือ “สภาวะธรรมชาติ” (state of nature) นั่นเอง^๖

สมักร บุรวาศ ในหนังสือเรื่อง วิชาปรัชญา ได้กล่าวถึง อิทธิพลความคิดของฮอบส์นั้น ไม่ได้อยู่ที่อภิปรัชญา หากอยู่ที่จริยศาสตร์กับความคิดทางการเมืองของเขา คำสอนมีว่า คนเราทุกคนมีความเห็นแก่ตัวเหมือนกันหมด ศีลธรรมและการปกครองจึงเกิดภายหลังความชัดเจน เมื่อเห็นแล้วว่า ตัวใครตัวมันเป็นความวิบัติ และได้ผลน้อยกว่าเมื่อรวมงานกัน ซึ่งฮอบส์สอนว่า คนเรานั้นเริ่มด้วยการแก่งแย่งชิงดีกันเอง อย่างตัวใครตัวมันก่อน ครั้นเมื่อพบว่า ทำอย่างนี้ไม่ได้ผลดีอะไร กลับนำความวิบัติมาให้ จึงเข้ายินยอมร่วมมือกันเป็นองค์การ และสถาปนาศีลธรรมขึ้น^๗

บทสรุปการทบทวนวิจัยเอกสาร ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องแนวคิดชีวิตที่ดีเป็นอย่างไร ในทัศนะจากปัญหาทางปรัชญาเพราะมีแนวคิดที่หลากหลายได้ให้คำตอบในแนวคิดทางจริยศาสตร์แก่การศึกษาของผู้วิจัยได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชีวิตที่ดีในสุขนิยมและประโยชน์นิยมในแนวคิดของนักปรัชญา พบว่าแนวคิดนี้มีฐานความคิดจากสสารนิยม ที่จะนำมาสนับสนุนแนวคิดสุขนิยมได้ ที่มองได้ในทัศนะจริยศาสตร์ ซึ่งมนุษย์ต้องการความสุขทางร่างกายและเนื้อหนังมังสา ความสุขทางวัตถุที่ทำให้เกิดความหมายทางทรัพย์สิน เงินทอง และอำนาจ ที่จะสร้างความสุขทางร่างกายให้กับมนุษย์ ซึ่งในประเด็นปัญหา จริยศาสตร์เพื่อศึกษาชีวิตที่ดีของมนุษย์และรวมถึงการมองโลกและสังคมที่มนุษย์ได้อาศัยอยู่รวมกันด้วยแนวความคิดอย่างไร ถ้าทุกคนต่างก็ต้องการทำความสุขเพื่อตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการศึกษาวิชาปรัชญาเกี่ยวกับการวิจัยปัญหาข้อโต้แย้งและข้อบกพร่องของชีวิตที่ดีในทัศนะของโทมัส ฮอบส์ และจอห์น สจวต มิลล์ จากการศึกษาสามารถพิจารณานำเนื้อหาและความสำคัญที่เกี่ยวข้องของข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ เป็นอย่างยิ่ง

^๕ เนืองน้อย บุญยเนตร, **จริยศาสตร์ตะวันตก : ค้านท์ มิลล์ ฮอบส์ รอลส์ ชาร์ต**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๖๘.

^๖ ซัซซัย คุ่มทวีพร, **จริยศาสตร์ : ทฤษฎีและการวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรม**, (กรุงเทพฯ : ดำเนินการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕๖-๑๕๗.

^๗ สมักร บุรวาศ, **วิชาปรัชญา**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๔๔), หน้า ๒๒๓-๒๒๔.

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้

๑) ขั้นศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา วิธีการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งแหล่งข้อมูลดังนี้

๑.๑ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) : รวบรวมงานเขียนทางจริยศาสตร์ของนักปรัชญาที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) : รวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารจากงานวิจัย และตำราวิชาการที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานที่ท่านผู้รู้ทางปรัชญาได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์มาแล้ว อันเป็นที่ยอมรับกันในวงการนักวิชาการและผู้ทรงความรู้โดยทั่วไป

๒) ขั้นนำมาสรุปวิเคราะห์

โดยการนำข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร มาแยกแยะเป็นหมวดหมู่ จัดเป็น ๕ บทตามกรอบวัตถุประสงค์และประเด็นของการวิจัย เสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ตามหลักวิธีทางปรัชญาเรียบเรียงเป็นเนื้อหาสารนิพนธ์เพื่อนำเสนอเป็นรูปเล่มพร้อมด้วยข้อเสนอแนะของสรุปผลการวิจัย

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ ทำให้เข้าใจชีวิตที่ดีในทัศนะของสุขนิยม

๘.๒ ทำให้เข้าใจชีวิตที่ดีในทัศนะของประโยชน์นิยม

๘.๓ ทราบถึงการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ชีวิตที่ดีในทัศนะของสุขนิยมและประโยชน์นิยม

๘.๔ สามารถนำมาเป็นทัศนะการแสวงหาความสุขทางวัตถุของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน